

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(повне найменування вищого навчального закладу)

Історичний факультет
(повне найменування інституту/факультету)

Кафедра нової та новітньої історії
(повна назва кафедри)

Дипломна робота

бакалавра
(освітній ступінь)

на тему: «Зовнішня політика Джона Кеннеді у 1961-1963 рр.»
(The foreign policy of John Kennedy in 1961-1963)

Виконав: студент денної форми навчання
напряму підготовки 6.020302 Історія
Чеботарьов Петро Іванович

Керівник д.і.н., проф. Ковальський С.В.

Рецензент д.і.н., доц. Луговий О.М. _____

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

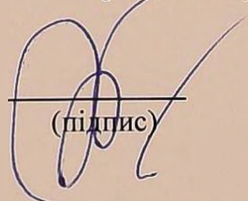
№ 4 від 22.05.2017 р.

Захищено на засіданні ЕК № 2

протокол № 59 від 20.06.2017 р.

Оцінка добре / 2 / 20
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Андрей О.Ф.
(прізвище, ініціали)

Голова ЕК

(підпис)

Тредцова і.с.
(прізвище, ініціали)

Одеса – 2017

ш/к 429807

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Огляд джерел і літератури.....	6
Розділ 2. Берлінська криза та США.....	12
Розділ 3. Американська зовнішня політика в Південно-Східній Азії. Республіка В'єтнам.....	28
Розділ 4. Карибська криза 1962-1963 рр.....	45
Висновки.....	63
Список джерел та літератури.....	67

Вступ

Навколо імені Джона Ф. Кеннеді велось і ведеться багато суперечок. При всьому тому, однак, кількість праць, що вихваляють особистість і політичний курс тридцять п'ятого президента США, явно перевищує число праць, автори яких прагнуть до об'єктивного аналізу значимості вкладу Джона Кеннеді в американську історію.

У зовнішній політиці адміністрація Кеннеді замість доктрин "відкидання комунізму" і "масованої відплати" проголосила доктрину "гнучкого реагування". Закликаючи зміцнювати військові блоки і нарощувати військову міць США, а також використовувати економічну "допомогу" і ідеологічне проникнення в цілях "стримування комунізму" і зміцнення позицій США і капіталістичної системи в цілому, Кеннеді разом з тим (особливо в останній період) виступав за пошуки рішень спірних міжнародних проблем шляхом переговорів, за більш реалістичний підхід до відносин з СРСР.

35-ий президент США найважливішою складовою частиною своєї діяльності вважав зовнішню політику. Він підрахував, що 80 відсотків проблем, які йому довелося розв'язувати, були зовнішньополітичними. Саме у цій царині він мав можливість проявити свою волю і талант, адже ні конгрес, ні конституція не ставили тут особливих бар'єрів. До того ж короткочасний період його президентства збігся з низкою криз та конфліктів. А усвідомлення того, що СРСР змусив Сполучені Штати вдатися до "глобальної оборони", породжувало необхідність демонструвати волю, твердість та силу, а також підвищену потребу в здобути міжнародно-політичного престижу. Цілком усвідомлював Дж. Кеннеді і небезпеку для людства, яку несли атомна та воднева бомби.

Вдаючись іноді до гострої риторики на практиці, він діяв обережно, на мінімальному рівні прагнув стримати ризик ескалації. «Звернення» нового президента до нації засвідчило його готовність продовжувати попередній зовнішньополітичний курс США.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що зовнішня політика Джона Кеннеді досі викликає жвавий інтерес серед наукової спільноти України та світу. Так склалося, що деякі аспекти даної проблематики дуже слабо досліджені у вітчизняній історіографії та потребують додаткового висвітлення. Актуальним є також незаангажований в політичному контексті підхід до вивчення даної тематики, що я й намагаюсь використати у своєму дослідженні.

Мета даної роботи – дослідити особливості напрямків розвитку та дати характеристику зовнішньої політики США за часів президента Джона Кеннеді.

Задля досягнення мети, слід вирішити наступні **завдання**:

- визначити характер зовнішньої політики США у 1961-1963 рр.
- виокремити характерні риси відносин між США та країн об'єктів в зовнішній політиці.
- дослідити особливості здійснення виробленої американської зовнішньополітичної стратегії.

Об'єктом дослідження зовнішня політика США в роки «холодної війни».

Предметом дослідження є зовнішньополітичні відносини США під час президентства Джона Кеннеді, 1961-1963 рр.

Хронологічні рамки дослідження охоплюють період з початку 1961 року до листопада 1963 року.

Географічні межі дослідження поширюються на території СРСР, Європи, Латинської Америки та регіону південно-східної Азії.

Структура роботи. Дипломна робота складається з титульної сторінки, змісту, вступу, чотирьох розділів, висновків і списку використаних джерел та літератури.

Перший розділ розглядає історіографію та літературу. Зазначені погляди радянських та іноземних авторів робіт, що описують погляд на зовнішню політику США Джона Кеннеді.

В другому розділі йдеться описується політика США щодо Берліну, що вилилося в так названу «берлінську кризу», через протиріччя між поглядами США та Радянського союзу.

У третьому розділі були розглянуті, передумови дій США у В'єтнамі: від невтручання до «обмеженого партнерства» розглядається формування американської зовнішньополітичної стратегії щодо В'єтнаму.

У четвертому розділі, зазначені ідеї та наміри США, що мали місце в подіях на Кубі починаючи із 1962 року. Куба стала плацдармом для вирішення питань між США і Радянським Союзом.

Список використаних джерел та літератури охоплює 21 позицію.

Висновок

Зробивши погляд на аспекти зовнішньої політики за часів президента Джона Кеннеді, можна зробити висновок, ситуація була такою що вплив США поширився на ФРН і країни «третього світу», і не у всіх випадках це було виправдано та необхідно.

У період президентства Джона Фітцджеральда Кеннеді, видно, що його політика протягом тривалого часу сприяла продовженню «холодної війни». Яких-небудь серйозних ознак змін у цій політиці довгий час не спостерігалось. Разом з тим, як відзначав генеральний секретар Комуністичної партії США Гес Холл, вже в 1962 році уряд Кеннеді, «проводячи небезпечну політику» холодної війни », не погоджується піти самоубийственному раді і розв'язати ядерну війну вже зараз. Виявляючи коливання і маневруючи, воно все ж не слід «раді» припинити всякі переговори з Радянським Союзом ». Подібного роду вимоги перед Кеннеді постійно ставили ультраправі угруповання США. Це тиск сковувало дії президента, ускладнюючи, а частіше роблячи взагалі неможливим розвиток американської політики в реалістичному напрямі.

Дж. Кеннеді, більше ніж інші американські політики, відчував межі реальних можливостей і намагався не порушувати їх. Через таку двоїстість зовнішня політика 35-го президента США мала досить своєрідний характер. Вона характеризується переплетінням двох тенденцій: з одного боку, нагнітанням військової противаги, прикладом чого може слугувати співучасть в інтервенції проти Куби на Плайя-Хірон у квітні 1961 року; з другого, поверненням до реалістичної лінії, спрямованої на відповідне послаблення міжнародної напруги, а саме: заміною попередніх зовнішньополітичних принципів новою стратегічною доктриною «гнучкого реагування» на зміни у світі, визнанням необхідності (щоправда, далеко не всіма американськими політиками) мирного розв'язання міжнародних проблем, зрушень у радянсько-американських відносинах. Піднесення національно-визвольного руху у країнах третього світу примусило

адміністрацію Кеннеді розглядати цей регіон як пріоритетний. «Великим полем битви на захист і поширення свободи сьогодні є Азія, Латинська Америка і Близький Схід, землі народів, що пробуджуються», - заявив президенту посланні конгресові 22 травня 1961 року. 35-й американський президент не мав гадки залишати звільнені від колоніального панування регіони на поталу іншим впливам.

Кидаючи погляд у майбутнє, він вважав «третій світ» власним «полем бою» в конфлікті між диктатурою та демократією: було розроблено стратегію допомоги, що ставила за мету модернізацію країн, які розвиваються, по-американськи. В період правління Кеннеді стратегія «модернізації» дістала новий імпульс. Відповідні тактичні зміни відбулися в дипломатичних, політичних і культурних стосунках США із деколонізованими країнами. Новий, більш гнучкий і «ліберальний» режим допомоги в ім'я «модернізації» став невід'ємною частиною «нових рубежів», які передбачали здійснення соціально-економічних реформ у країнах «третього світу» з тим, щоб утримати їх в орбіті США та ізолювати від комуністичного впливу.

Ще до обрання на посаду президента радники Дж. Кеннеді багато говорили про необхідність запровадження нової латиноамериканської політики, спрямованої передовсім на реалізацію соціально-економічних реформ у цих країнах з метою подолання їхньої відсталості та бідності. Цю концепцію під назвою «Союз заради прогресу» Дж. Кеннеді оприлюднив 13 березня 1961 року у Білому домі перед латиноамериканськими дипломатами та членами конгресу, а як програму її було затверджено на спеціальній сесії Організації американських держав (ОАД) у серпні того ж року (після провалу висадки на Плайя-Хірон). Програма «Союз заради прогресу» (як аналог європейського плану Маршалла) передбачала фінансову допомогу Сполучених Штатів латиноамериканським країнам, її розмір: по 2 млрд. доларів (1,1 млрд. — урядова допомога; 0,9 млрд. - приватні капіталовкладення і позики міжнародних фінансових організацій) щороку

упродовж 10 років. Країни регіону зобов'язувалися натомість подавати на схвалення ОАД свої плани економічного та соціального розвитку та дотримуватися низки показників: домагатися темпів зростання економіки в 2,5 відсотка в рік, здійснити демократичні реформи тощо. Безперечно, що «Союз заради прогресу» був викликаний до життя революцією на Кубі та прагненням загальмувати її поширення в регіоні. Водночас американська дипломатія часів Дж. Кеннеді застосовувала більш розмаїті та гнучкі методи співпраці з країнами «третього світу»: розроблялися та запроваджувалися не лише різноманітні програми економічної, технічної та військової допомоги, а й такі нововведення як програми «корпус миру», «продовольство для справи миру», їх з ентузіазмом зустріла молодь США. «Корпус миру» - це організація добровольців, які з власної волі вирушали у відсталі країни, де працювали у сфері економіки, освіти, медицини тощо. Щоправда, ініційовані Дж. Кеннеді фінансові та кадрові програми допомоги країнам, що розвиваються, через їхні колосальні потреби не змогли суттєво вплинути на ситуацію. Проте його новації спричинили усвідомлення Америкою, як, зрештою, і Європою, існування такої глобальної проблеми як «третій світ».

Президент Кеннеді у своїй діяльності був перш за все виконавцем волі пануючої в США монополістичної буржуазії. Він був важливою, але все ж лише частиною державного механізму США. З боку могло здатися, що, будучи лідером найпотужнішої в світі капіталістичної держави, президент Кеннеді був здатний спрямовувати політику США на свій розсуд. Насправді все було інакше. Кеннеді міг це робити лише у вкрай обмежених рамках і тільки тоді, коли співставляти свої дії з волею і бажанням американського капіталу. Адже саме останній є, як уже зазначалося, основною рушійною силою американської зовнішньої політики.

Коли ж в діяльності Джона Кеннеді намічалися тенденції, які припадали до смаку переважної частини американської монополістичної буржуазії, особливо військово-промислового комплексу, то відразу ж виявлялося, наскільки президент залежить від цих сил і контролюється ними.

З союзників президента вони ставали його противниками. Так що для здійснення справді сміливого маневру в зовнішній політиці США Кеннеді мав порівняно невеликим полем. Але навіть і це поле ще більше звужувалося, якщо взяти до уваги, що сам він залишався в полоні американської буржуазної ідеології, зазначеної, як відомо, печаткою агресивності.

Президентство Кеннеді примітно головним чином іншим. До кінця днів своїх він почав розуміти значення уроків кращого вчителя - повсякденному житті і став більш тверезо аналізувати і свої дії і дії інших. Джон Кеннеді був неабияким буржуазним політичним діячем. Мабуть, після президента Франкліна Рузвельта це найбільш цікава політична фігура буржуазних США.

Президентство Кеннеді каже також про наступне: американський президент, приступаючи до своїх обов'язків, відразу ж підпадає під безпосередній вплив буржуазного державного апарату. Йому доводиться, якщо він хоче бути в курсі внутрішніх і зовнішніх подій, майже щодня вивчати десятки доповідних, підготовлених в надрах різних міністерств і відомств. Новий президент регулярно розмовляє з сотнею високопоставлених урядовців. Його «інформують» і «освічують», йому «підказують». В значній мірі результатом подібного роду активного натаскування новообраного президента і була досить наочна скутість його поглядів, особливо в міжнародних справах.

Список джерел та літератури:

I. Джерела

1. Джон Кеннеди: «Я – берлинец». [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.cult-turist.ru/country-topics/2363/?q=524&it=2363&tdp=fshk> (15.03.17)
2. Инаугурационная речь Д.Ф. Кеннеди. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.coldwar.ru/kennedy/speech.php> (15.03.17)
3. Речь Д.Ф. Кеннеди в Американском Университете. 10 июня 1963г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.coldwar.ru/kennedy/university.php> (15.03.17)
4. Джон Кеннеди. «Обращение к прессе от 27.04.1961 г.» (выдержка). [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=xs85ZkDWP_w (15.03.17)
5. «Профили мужества» - Джон Фицджеральд Кеннеди. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://padaread.com/?book=84809&pg=1> (15.03.17)
6. Переписка президента США и Председателя Совета министров СССР во время Карибского кризиса 1962 г. Международная жизнь. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.historibibliot.ru/publ/karibskij_krizis_iz_perepiski_prezidenta_ssha_dzhona_f_kennedi_i_predsdatelja_soveta_ministrov_ssr_n_s_khrushheva/7-1-0-5801 (15.03.17)
7. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права / Под ред. З.М. Черниловского. – М.:Гардарика, 1998
8. История США: хрестоматия: учебное пособие по дисциплине «Всеобщая история» для студ. вузов / сост. Э.А. Иванян. – М.: Дрофа, 2005.
9. Кто и почему убил братьев Кеннеди: эксклюзивное прижизненное интервью Валентина Зорина [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://eadaaily.com/ru/news/2016/04/29/kto-i-pochemu-ubil-bratev-kennedi-eksklyuzivnoe-prizhiznennoe-intervyu-valentina-zorina> (15.05.17)

II. Література

10. Корниенко Г.М. Холодная война. Свидельство ее участника / Г.М. Корниенко. – М.:Олма-пресс, 2001

11. Майроф Б. Лики демократии. Американские лидеры: герои, аристократы, диссиденты, демократы / Б.Майроф. – М.: Весь мир, 2000.
12. Макинерни Д. США: история страны / Д. Макинерни. – М.: Эксмо: Мидград, 2009
13. Пономарев М.В. История стран Европы и Америки в Новейшее время / М.В. Пономарев. – М.: Проспект, 2009
14. Ремонд Р. История Соединенных Штатов Америки / Р. Ремонд. – М.: АСТ: Астрель, 2006
15. Словарь американской истории / под ред. Т. Первиса. – М.: РОССПЭН, 2007
16. Яковлев, Н.Н. Братья Кеннеди: (о Дж.Ф. и Р. Кеннеди) / Н. Яковлев. – М.: Эксмо: Алгоритм-книга, 2003
17. Жирнов Е. Досье на все времена / Е. Жирнов // Власть. – 2000. - №42
18. Лебедева Л.Ф. США: государство и социальная политика / Л.Ф. Лебедева. – М.: Наука, 2007
19. Хайдекинг Ю. Джон Ф. Кеннеди / Ю. Хайденинг [Электронный ресурс] – Режим доступа: [//www.peoples.ru/state/king/usa/kennedy/index.html](http://www.peoples.ru/state/king/usa/kennedy/index.html) (15.05.17)
20. Громыко А.А. 1036 дней президента Кеннеди / А.А Громыко. М. – Политиздат 1968 г.
21. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://usa-history.ru/books/item/f00/s00/z00000007/> (15.05.17)

